

V. 17 Povaha osvobozeného za života

VASIŠTHA pokračoval: Ó Rámo, ti, kterým se podařilo dostat za vědomí těla, jsou mimo všechna slova a popisy. Proto ti popíšu povahu těch, kteří jsou osvobozeni za života.

Přání, které vznikne v běhu přirozeného fungování a je prosté jakéhokoli chtění, to je přání osvobozeného mudrce, zatímco touha svázaná s chtěním a toužením po vnějších objektech vede k omezení. Jakmile v nitru jedince ustanou představy založené na pocitu ega, pak pozornost, jež je sama přirozeně nasměrována, je přirozeností osvobozeného mudrce. Toužení svázané s vnějšími objekty naopak vede k omezení. Přání, jež není svázáno s objekty a je prosté chtění, znamená osvobození. Přání, které existuje, ještě než je navázáno spojení s vnějšími objekty, existuje jednou provždy. Je přirozené, tudíž osvobozené od nečistot a prosté utrpení. Takové přání moudří lidé označují jako přání osvobozené od omezení.

Když se v jedinci objeví chtění „to chci mít“, vznikne nečistota. Takového chtění by se měl moudrý člověk všemi prostředky za všech okolností vyvarovat. Oprosti se od tužeb vedoucích k omezení, ale oprosti se i od touhy po osvobození. Setrvej nepohnut jako klidné moře. Když víš, že se stárí a smrt skutečného Já nijak nedotýkají, nenech se myšlenkami na ně zneklidňovat. Jakmile pochopíš, že veškerý svět je neskutečný, ztratí chtění svůj smysl.

V člověku se objevuje jeden ze čtyř následujících pocitů. První je „jsem tělo zrozené ze svých rodičů“, druhý „jsem nehmotný atomární princip oddělený od těla“, třetí „jsem věčný princip, který je v každém ze všech rozličných, pomíjivých objektů světa“ a čtvrtý „já i svět jsme jako prostor, čiré prázdno“. První představa vede k omezení, ty další spějí ke svobodě. Touhy spojené s první představou způsobují omezení. Touhy doprovázející ostatní tři k omezení nevedou.

Jakmile je tu pochopení „jsem Já všech věcí, Já veškerenstva“, pak člověk neupadne do omylů a trápení. Nejvyšší Já je popisováno jako prázdno, podstata, *májá*, *Brahman*, Vědomí, Šiva, *puruša* atd. Jen To je skutečné, nic jiného neexistuje. Najdi své útočiště v pochopení nedvojnosti, neduality, neboť Skutečnost není duální. Dění však vyžaduje dvojnost, proto se činnost odehrává ve zdánlivé dvojnosti. Nechť se tvá podstata podílí na dvojnosti i nedvojnosti. Skutečnost není dvojností, neboť dělení je vytvořeno rozumem a myslí, ale není ani jednotou, neboť představa jednoty vznikla jen jako protiklad k dvojnosti. Když všechny pojmy a představy zmizí, přijde pochopení, že jedinou Skutečností je neomezené Vědomí.